

μας κ' είναι άνδρς άμάραντος, πολύκλωνος, πού πάντοτε βλασταίνει και καρπίζει στα δροσερά, στα ροδινά, στα μυρωμένα χείλη Σας.

'Ελληνίδες μαζί μας έλάτε, τó ψέμα να ρημάξουμε και κείνους πού τó θέλουν. 'Ελάτε να συντρίψουμε τις άλυσίδες τις βαριές πού σφιχτοδέχουν μ' άποριά τή σκέψη τήν εδύγιστη κ' έλάτε θρόνυματα να κάνουμε τάμπόδια τά πανύψηλα πού δέν αφήνουν τήν 'Ελλάδα μας να δράμη πρòς τήν Νίκη και τή Δόξα της.

'Ελληνίδες, τόν πεισματάρη δάσκαλο και τόν καλόγερο τόν άχαρο μισήστε κ' έλάτε για να φτιάσουμε μιá πλάση παναιώνια και πανούμνηστη, πού νάχη τήν 'Αλήθεια όήγισσα και τή Ζωήν άφέντρα.

'Ελληνίδες, μαζί μας έλάτε, άπάνω στα παλιά τά λείψανα τού κόσμου τού άρχαίου τά θέμελα να χτίσουμε καινούργιας 'Ρωμοσύνης, θανματουργής και άσπιλης, άπέραντης κι άσάλευτης και όλο φώς κι άγέρα.»

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΟΙ ΓΛΩΣΣΑΝΑΚΑΤΟΙ

Ξέρετε πολύ καλά πώς δέν είναι δυό μονάχα οι δρόμοι πού ακολουθούν στη γλώσσα οι αγράφοντες στην ελεύτερη και στη δούλη 'Ελλάδα, ό δρόμος δηλαδή τού μεγάλου Ψυχάρη κι' ό δρόμος τού Μιστριωτο-Χατζηδάκι. Είναι και μιá στενή κι' άνώμαλη σκισμάδα ανάμεσα σ' αυτούς τούς δυό δρόμους. 'Απ' αυτή τή σκισμάδα αγαπούν να περνούν μερικοί, πού άκουσα πολλούς να τούς χαρακτηρίζουν ή ως συγκαταβατικούς ή ως άναποφάσιστους ή ως φοβιτσιάριδες. 'Εγώ, να σας πώ τήν αλήθεια, τούς γλωσσανάκατους αυτούς τούς παίρνω για γελοίους. Οι καημένοι! 'Ενώ τή μιá θαμαζούν τόν Ψυχάρη και τήν άλλη τó Χατζηδάκι, μήτε με τó κόμμα τού ενός θέλουν να συνταχτούν μήτε με τó κόμμα τού άλλου. «Κ' οι δυό, μούλεγε κάποιος γλωσσανάκατος, μού φαίνεται πώς έχουνε δικιο ως πρòς τó ζήτημα τής γλώσσας, μα' έμεις με κανένος κόμμα δέν είμαστε· έμεις ακολουθούμε στη γλώσσα τή αμείσθη δόξον». — Μα' τί «αμείσθη δόξον»; 'Σ τó γλωσσικό ζήτημα δέν ταιριάζει ή συβουλή τού 'Αριστοτέλη 1) γιατί ή δημοτική γλώσσα είναι ή αλήθεια κ' ή άκαθαρτη καθορεύουσα τó ψέμμα. Δέν πιστεύω λοιπόν ό 'Αριστοτέλης, ό πιό μεγάλος ίσως νοός τής ανθρωπότης όλης, ό άκούραστος φιλόσοφος πού ξόδεψε τή ζωή του όλη για τήν εύρεση και τόν προσδιορισμό τής αλήθειας, δέν πιστεύω να μας συβουλεύη ν' ακολουθούμε ένα δρόμο πούναι ανάμεσα στην αλήθεια και στην ψευτιά, ή, αν αγαπάτε, τά μισά άπ' όσα λέμε νάναι αλήθειες και τά μισά ψέμματα. 'Όχι, κύριοι γλωσσανάκατοι, αυτά πού λέτε είναι άνοησίες και τά καμώματά σας γελοία. Σήμερα άνακατώνετε τήν καθορεύουσα — καμιά φορά και τήν άρχαία — με τή δημοτική αύριο μεθαύριο μπορεί να φανή κανένας πιό τολμηρός όπαδός σας, πού να ζητήσει ν' άνακατέψη και μερικά σανσκριτικά ή λατινικά ή γαλλικά μέσα στη γλωσσολογική σαλάτα σας για ποικιλία και τότες ή κομωδία πού παίζετε φτάνει στο ζενίθ τού γελοίου.

'Ενας άλλος γλωσσανάκατος μούγραφε από τήν 'Αθήνα: «έμεις θέλουμε και προσβέουμε τή γλωσσική ανεξαρτησία· ό καθένας μπορεί να γραφή όπως θέλει ακολουθώντας τó τυπικό και τή γραμματική

άλλοτε τής καθορεύουσας κι' άλλοτε τής δημοτικής». Καλέ, τί λέτε; Πρώτα πητέ μου, παρκαλώ, τί θα πη γλωσσική ανεξαρτησία, ή σεις γλωσσανάκατοι ανεξάρτητα απνεύματα»; 'Επειτα πητέ μου, στο Θεό σας, ή σεις φιλελεύτεροι κι' άνυπόταχτοι γλωσσανάκατοι καλλιτέχνες, μπορεί κανείς να διαβάση αυτές τις γραμμές, πούναι παρμένες από μιάν άδημοσίευτη συλλογή δηγημάτων ενός γλωσσανάκατου φίλου μου, και να μη ξεκαρδιστῆ στα γέλια; Θέλω να μου πῆτε τήν άκραν αλήθεια.

«Τόν 'Αβγουστον άγει τήν επείτιον γιορτή τού τó χωριούδάκι τó τρισούδαμον. Σέ λιαν άπομεικρυμένα χρόνια πλησίον τού χωριού αύτουνού ήταν ένας ναύτοκος τού 'Απόλλωνα. Στην ίδια θείον άκριβώς άνηγέρθη δαπάναις πεντέξη τσελιγκάδων μυριόπλουτων ναός τ' 'Αη Παντελεήμονα μεγάλος άκούντως και μ' ένα περιβόλι σύνδενδρον, πού τόν περιβάλλει δικην άγκαλιās μητρικής. Όσα ώμορφιά!».

'Ε, έχω δικιο, άγαπητέ «Νουμά» να θεωρώ γελοίους τούς γλωσσανάκατους;

ΜΙΚΗΣ ΜΕΓΙΣΤΕΑΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

'Η 'Ιφιγένεια— Η κυρά τῆς θάλασσας.

Μετρημένοι στα δάχτυλα είναι οι θεατές στην επανάληψη τής «'Ιφιγένειας» τού Γκαίτε από τó θέατρο Οικονόμου. Κ' είναι κρίμα μεγάλο γιατί και τó έργο είναι άπ' τά σπουδαιότερα τού μεγάλου ποιητή, και τó παίξιμο τού θιάσου άρκετά καλό. Ξέρουμε τί θα μας πούνε πάλι· ότι τόσο βαρεία έργα δέν είναι για καλοκαίρι· μα' μήπως και τó χειμώνα οι θεατές είναι περισσότεροι ή τó ενδιαφέρο μεγαλύτερο; Δέ βαρειέστε, ό κόσμος εδώ συνείθεσε να μορφώνη τó γούστο του μ' ό,τι χυδαιότερο τού παρουσιάζουν και να καταπίνει ήδονικά τά γεννήματα τής καπηλικής μούσας τών δρόμων, χαζεύοντας άνόητα μπρòς στα θεάματα τών πατριωτικών παραλογισμών.

*

Τήν «'Ιφιγένεια» ό Γκαίτε έγραψε σε πεζό όταν βρισκονταν ακόμα στο Weimar κ' εκεί πρωτοπαραστάθηκε στα 1779. 'Η παράσταση εκείνη είχε τούτο τó εξαιρετικό ότι ό ίδιος ό Γκαίτε ύποκρίθηκε τόν 'Ορέστη. 'Αργότερα στη Ρώμη τó 1787 ξανάφτιαξε τήν τραγωδία του σε λαμβικό πεντάμετρο. 'Ολόκληρη ή ύπόθεση είναι φυσικά παρμένη άπ' τήν 'Ελληνική παράδοση, κατάφερε όμως ό Γκαίτε να δώσει στο έργο του ξεχωριστή μορφή, και ψυχή νέα. Για τούτο ή 'Ιφιγένεια του δέν είναι ελληνική, μα' Γερμανίδα και χριστιανή. Και στο τεχνικό ακόμα μέρος τής τραγωδίας του σμίγεται ή κλασική μορφή με τó νέο πνεύμα, ή άρχαία 'Ελληνική πνοή, με τή Γερμανική αίσθηση. Τά πρόσωπά του δέν έχουν τόπο τήν τραγική απλότητα πού είναι χαρακτηριστικό τής παλιās τραγωδίας, όσο τή σύνθετη ψυχή τής νεώτερης τέχνης, και τούτο ίσως γιατί μισά σ' ελληνικά κορμιά μιλούν Γερμανικές καρδιές.

'Υστερα άπ' τó πρώτο μέρος τού Φάουστ, ή κριτική άναγνωρίζει τήν 'Ιφιγένεια ως τó έξοχότερο ποιητικό έργο τού Γκαίτε.

*

Σ' άλλη στήλη συνεργάτης τού «Νουμά» δίνει κριτική άνάλυση τής «Κυράς τής Θάλασσας». Για τó έργο λοιπόν δέν έχουμε να γράψουμε τίποτα· λίγα μόνο θέλουμε να πούμε για τήν παράσταση 'Όταν ό 'Ίψεν άρχισε σιγά σιγά να ξεπλώνεται στην Ευρώπη και θόρυβος πολός στ' όνομά του γινότανε,

λος ό κόσμος φώναζε πώς ό συγγραφέας αύτός είναι όλότελα άκατανόητος έξω άπ' τή πατρίδα του, κι' ότι στα έργα του μετά ζωγραφίζει μόνο τή Νορβηγική ψυχή με τή συγνεφιασμένη Τέχνη του πού είναι άπλησίαστη παντού και περισσότερο ακόμα στα μεσημβρινά κλίματα. 'Η ιδέα αύτή όσο κι' αν καθάρστηκε από διάφορους άξιους κριτικούς πού άνάλαβαν να φωτίσουν τó έργο τού 'Ίψεν, μένει ακόμα ριζωμένη στην Ευρώπη, και δώ πολύ περισσότερο πιστεύεται από ανθρώπους πού λίνε πώς μελέτησαν κι' όλα τήν τέχνη τού μεγάλου Νορβηγού. 'Ότι ό 'Ίψεν γράφοντας τά έργα του είχε για μοντέλο τούς πατριώτες του δέν είναι ζήτημα, μα' είναι φυσικό πάλι να πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι πού ζούνε στον ίδιο με μας πλανήτη, και πού γύρω στα ίδια πάθη, στις ίδιες ήθικες ή σωματικές άρρώστειες, στους ίδιους πόθους κ' έρωτες σέρνουν τή ζωή τους, έχουνε διαφορετική από μας ψυχή, αίστάνονται άλλιώς, κουνιούνται τελοσπάντων κι' ενεργούνε σαν πλάσματα άλλου κόσμου.

'Ότι ή Τέχνη του είναι συγνεφιασμένη, σκεπτική, άκατανόητη πώς μπορούμε να τó πούμε, όταν σε κάθε λέξη τού διαλόγου του, σε κάθε κίνημα τών ήρώων του, σε κάθε σκηνοϋλα ως και στην πιό άσήμαντη ακόμα προσπάθει περισσότερη, καλύτερη, δυνατότερα να μας φωτίση τούς χαρακτήρες του, να μας τούς ζωντανέψη, να μας τούς κάνει να κουνιούνται, και να ενεργούν για να μας δώσει· έτσι τή πιστότερη τήν αληθινότερη άναπαράσταση τής ζωής των; 'Ο συμβολισμός του πού και πού μας ξεφνιάζει, μα' ό 'Ίψεν δέν κρεμάει ποτέ τά πρόσωπα του άπ' τó σύμβολο για ν' άναγκαστούμε να φωτίσουμε τόν με τάλλο. Τίποτα δέν είναι άψυχο, χωρίς ζωή, μέσ' στα δράματά του για να πεσίσουμε να καταλάβουμε τó σύμβολο και να ζωντανέψουμε έτσι τó πρόσωπο. 'Όλα όσα στη σκηνή άπάνου φαίνονται είναι φυσικά, ανθρώπινα.

*

'Ο 'Ίψεν για να φανεί ποιός πραγματικά είναι θέλει πρώτα ύπόκριση τέλεια, σκηνοθεσία πιστή πρòς τις οδηγίες του, και προσοχή μεγάλη τών θεατών άπ' τήν άρχή εις τó τέλος τής παράστασης ώστε τίποτα ούτε συλλαβή να μη χάνη κανείς, ούτε κίνημα ελάχιστο τών ήθοποιών να μη τού ξεφύγη. Πράγματα όλα άδύνατα για τó θεατρά μας και για μεγαλύτερο μέρος τού κοινού όλου τού κόσμου. Θέλει ακόμα και κάποια θεατρική μόρφωση πού δέν τή δίνει τó άτελεύτητο κομπολόι τής φραντζέλικης φάρσας. Γι' αύτό ό 'Ίψεν δέν είναι για μας, καθώς δέν είναι και για τó διεφθαρμένο κοινό τής εύκολης συγκίνησης τών δραμάτων τού Σαρδού κι' αύτου τού Ροστάν, καθώς και τής λοιπής σειράς τών γλυκοαισθηματικών συγγραφέων. 'Αν οι σκιές τών θεατών τού Αίσχύλου και τού Σοφοκλή μπορούσαν ν' άκούσουν σήμερα έργο τού 'Ίψεν, δέ θα βρισκανε μ' όλη τή λαμπράδα τού φεγγαριού και τήν ξαστεριά τού γαλανού ουρανού μας, τήν ψυχή τών ήρώων του Νορβηγική και τή τέχνη του συγνεφιασμένη.

*

Εύγενικά ή προσπάθεια τών ήθοποιών τού Βαριετι για να ζωντανέψουν τó έψενικό έργο, καθώς και τού κ. Οικονόμου ή άπόφασή του να μας δώσει στη σκηνή του ένα τέτοιο ποιητή. Τούς συχαίρουμε όλους για τή προσπάθει τους αύτή και ξεχωριστά τήν «Κυρά τής Θάλασσας» — Κοτοπούλη. Να πούμε ότι πέτυχε στο δυσκολώτατο ρόλο της θα πούμε πολύ, να πούμε πώς απέτυχε θα είμαστε άδικοι. Προσπάθησε κ' ή προσπάθειά της είναι πολλών, πολλών ε-παίνων άξια.

Ένα έργο που παίχτηκε στο θέατρο τής «Νεαπόλεως» α' Η έξωσις του 'Οθωνος» μας άφίνει άδιάφορος. Φτιαγμένο με τέτοιο τρόπο που να μπορεί να γεννάη την εύκολη συγκίνηση στα στήθη των άγαθών νοικοκυραίων, δέν είναι ζήτημα πώς πολύ κόσμο θα τραβήξει και θάβναι μια καλή έπιτυχία για τó άναίμικó ταμείο του θεάτρου. Τó εύχόμεστε και στους συγγραφείς του να καζαντίσουν.

Α. ΣΙΓΑΝΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΣ

ΝΗΣΑΚΙΑ.

Τά νησάκια τά μαριόλικα ! Τά κουρασμένα μάτια μου στην ήσυχη και ταπεινή τους, όμορφα βρίσκουν τά χάρδια μιας παράξενης χαρής, πούναι πνιγμένη μεσ' στο κλίμα τής μελαχολίας.

Σά νεκροσάβανα θωρώ τά θλιμμένα τους χαλάσματα, πούναι σημάδια μιας ζωής που σβύστηκε άπ' τών αιώνων τάγριοκαίρια.

Στόνα νησάκι ένα ρημοκλήσι με σταυρό, στάλλο ένα χαλασμένο σπίτι και στάλλο ένα γκρεμισμένο κάστρο.

Όλα τά λησμονημένα τους χαλάσματα, οι ρημαγμένοι πύργοι και τά καταστραμμένα χτίρια με τίς σκαλιστές στέρες τους και τίς όχυρές θέσες τους, ξεδιπλώνουν μπροστά στα μάτια τής ψυχής μου κίτι σελίδες τής ιστορίας γεμάτες άβέβαιη άκρίβεια.

Τά νησάκια μου ! Δέν πατεί πιά τους βράχους και τó λιγοστό χώμα τους άλλος κανένας, παρά ό φτωχός ψαράς που περνά τίς μέρες και τίς νύχτες του στα περιγιάλια τους, και τάγριοπερίστερα πώχουν χτίσει τίς φωλιές τους μέσα στις άταχτες σκισμάδες τών βράχων τους.

Τά καημένα τά νησάκια ! Τά γλυκοχαράγματα με τó πρωτόβαλτο φώς έχουνε ένα καμάρι παραδείσιο και σκορπάνε λές κάποια στην καρδιά μου εύθυμία όνειρευτή.

Τή νύχτα όμως όταν τά φωτίζει τó χλωμό φεγγάρι ή όταν τά λούζουν με λαμπύσες τά πυροφάνια τών ψαράδων, χύνουν κάποια θλίψη στην ψυχή μου άπόκρυψη.

Τέτοια τάνθρώπου ή ψυχής. Τή μια στιγμή τήνε γεμίζει άπό χαρά εκείνο που σ' άλλη στιγμή τήνε βυθίζει σε μιάν άπειρη μελαχολία.

Μεγίστη.

Μ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ο ΞΕΠΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ

ΚΑΙ ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΜΑΣ *

Είχα τίς προάλλες γράμμα άπό ένα φίλο μου αυτού και μου έλεγε τήν άκρίβεια που βρήκε σε όλα τά πράματα στην 'Αθήνα με όλο τίν ξεπεσμό του φράγκου. «Είναι, φίλε μου, άπελπίσια», μου γράφει, «όλα είναι άκρίβωτερα άπό ό,τι ήταν έδώ και 5 χρόνια και ή ζωή κατανατá να κοστίζει τó ίδιο αν όχι περισσότερο άπό άλλες μεγάλες Ευρωπαϊκές πόλεις».

Τό πιστεύω αυτό, γιατί αυτός ό φίλος μου δέν είναι ό πρώτος που μου τó λέγει. Αυτό ήταν και ή δική μου αντίληψη πρόπερσι που ήμουν στην 'Αθήνα, νόμιζα όμως πώς με τόν εξακολουθητικό ξεπεσμό του φράγκου, οι έμποροι μας θα κατέβαζαν τίς τιμές τους και πώς πραγματικώς ή ζωή θα ήταν τώρα φτηνότερη άπό πριν τήν άκρίβεια δέν τή νοιώθουν οι ντό

πιο τόσο πολύ, γιατί συνείθισαν να πλερώνουν ψηλές τιμές για τίς πράματιες τους. 'Α συλλογίζονταν όμως λιγάκι θα έβλεπαν πώς όπως ό ύψωμός του φράγκου πραγματικώς λιγοστεύει τó εισόδημά τους, γιατί έχουν να πλερώνουν άκρίβωτερα για τίς πράματιες που χρειάζονται, έτσι ό ξεπεσμός έπρεπε να καλλιτερεύη τó εισόδημά τους, να τούς κάνη με μια λέξη πλουσιώτερος άπό πριν.

'Από τó 1898—1899 τó φράγκο ξέπεσε περισσότερο άπό 30 ορ. 'Η αγορά μας λοιπόν και ή ζωή αυτού έπρεπε τώρα να είνε σημαντικά φτηνότερη άφου οι περισσότερες πράματιες έρχονται άπόξω. 'Εκεί που πλερώναμε, ως υποθέσουμε, πριν για ύφασμα 10 δραχμές, τώρα έπρεπε να πλερώνουμε κάπου 7 μονάχα και με τήν ίδια αναλογία τά περισσότερα είδη που εισάγουμε. Θα έκανε βέβαια διαφορά αν οι φόροι μας τελευταία είχαν μεγαλώσει, μ' αυτό δέν έγινε, ή αν έγινε για μερικά είδη, ή διαφορά είναι πολύ μικρή. Τό μόνο λοιπόν που μας μένει να ξετάσουμε είναι αν τά πράματα τής πρώτης ανάγκης άκρίβαιναν.

Θυμάμαι πρόπερσι ή λίρα ήταν κάπου 33 δραχμές, ρώτησα τόν παπουτσή μου αυτού γιατί τά κόκκινα παπούτσια τά έκανε 35 δραχμές άφου πριν τά πλέωνα 30 δραχμές ή λίρα ξέπεσε κάπου 11 δραχμές; γιατί δέν φτήνησε τó εμπόριά του; «Σωστό είνε, κύριε, αυτό που λέτε, μα τó πετσι είναι τώρα άκρίβωτερο» μου άποκρίθηκε τήν ίδια άπάντηση μου έδωσε ό ράφτης μου, ό πουκαμισός μου κ' ένα σωρό άλλοι έμποροι που κουβέντιασα μαζί τους αυτό τó ζήτημα. Τώρα για ένα που μένει στην 'Ελλάδα, και παρακολουθεί τó εμπόριο του κόσμου άπό τίς καθημερινές μας έφημερίδες που τσιμουδιά ποτέ δέν λένε για τίποτις άλλο άπό τά σκάνταλα που γίνονται στις οικογένειες και στην πολιτική, οι δικαιολογίες τών έμπόρων βέβαια γίνονται πιστευτές. Για έναν όμως που μένει έξω άπό τήν 'Ελλάδα και διαβάζει στην καθημερινή του Γαλλική ή 'Αγγλική έφημερίδα τήν κατάσταση και τίς τιμές τής αγοράς για κάθε τί, τέτοιες φλυαρίες βέβαια δέν είναι πιστευτές. Μα και ή πείρα τής ζωής στην Ευρώπη δείχνει πώς ή τιμή τών χρειαζόμενων για τή ζωή δέν μεγαλώσε ίχτός άπό ένα δυό πράματιες που θα δούμε παρακάτω. 'Εκείνοι ακόμα που ζούν σε μέρη όπου τó συνάλλαγμα άνεδοκατεβαίνει σαν τήν 'Ελλάδα ξέρουν και ένα άλλο πράμα. Οι έμποροι γράφουν τίς τιμές στον κατάλογό τους, και στο τέλος καθε σελίδας σημειώνουν πώς οι τιμές αυτές είναι λογαριασμένες με τόσο — συνάλλαγμα, και κάθε διαφορά θα λογαριασθή στην τιμή.

Είναι αλήθεια πώς μερικά είδη σαν τó μπαμπάκι, τά κάρβουνα και μερικά σίδερα, άκρίβαιναν λίγο τά τελευταία χρόνια, μα άλλα παλε σαν τó τσαί, τή ζάχαρη, τόν καφέ κλπ. φτήνηναν. 'Η τιμή όλων τών χρειαζόμενων μαζί στα τελευταία 6 ή 7 χρόνια είναι πάνω κάτω ή ίδια. Αυτές τίς πληροφορίες τίς παίρνω άπό τó Περιοδικό τής 'Αγγλικής Βασιλικής στατιστικής 'Εταιρίας του Μάρτη. 'Εκεί βλέπω ακόμα πώς ή τιμή τών 45 πρώτων ειδών που χρειάζεται ό άνθρωπος (θροφή και ύλικά) στα τελευταία χρόνια ήταν :

στα 1867-1877	100.—	στα 1903	69.—
» 1900	75.—	» 1904	70.—
» 1901	70.—	» 1905	72.—
» 1902	69.—		

*'Α χωρίσουμε τή θροφή και τά ύλικά (μέταλλα, κάρβουνα, ξύλα κλπ.) βλέπουμε πώς :

στα 1867-1877, 1878-1887,	86	95,	96-05
ή θροφή ήταν	100.—	84.—	71.— 67.—
τά ύλικά »	100.—	76.—	66.— 69.—

'Από αυτή τή στατιστική στην όποια γράφονται οι έπίσημες τιμές τής 'Αγγλικής αγοράς όλων τών ειδών που παράγονται ή εισάγονται, βλέπουμε καθαρά πώς ύψωμός άπό τά 1900 δέν έγινε. 'Όστε γιατί, άφου οι τιμές στα μεγάλα κέντρα δέν άνέβηκαν, ξέπεσαν μάλιστα στην 'Αθήνα, με όλο τó ξεπεσμό του φράγκου να μείνουν οι ίδιες ή ν' άκρίβηνουν; 'Ισως κάποιος μου πη πώς δέν πρέπει να παραβάσουμε τίς 'Αγγλικές τιμές με τίς 'Ελληνικές. Γιατί, άφου ή αναλογία είναι ή ίδια; 'Ό,τι διαφορά υπήρχε έδώ κ' έξη χρόνια θα ύπαρχη και τώρα, ίχτός αν οι ναύλοι και οι προμήθειες που πλερώνουμε ή ό τόκος τών χρημάτων μεγαλώσε. Μα κανένα άπ' αυτά δέν έγινε, και όσο για τó τελευταίο, τόν τόκο τών χρημάτων, σίγουρα μπορώ να πώ πώς τώρα στην 'Αθήνα ύπαρχουν περισσότεροι και φτηνότεροι παράδες άπό ποτές πριν. Αυτό είναι μια περισσότερη αίτία για να φτηνήνουν οι πράματιες.

Καθώς είπα και παραπάνω πρέπει ένας να ταξιδέψη κάμποσο για να καταλάβη τήν τωρινή άκρίβεια τής 'Αθήνας. Τά ξενοδοχεία μας είνε φύρνος άκρίβια. Στην 'Ελβετία που τó καλοκαίρι πάνε χιλιάδες ξένοι και ύπαρχει μεγάλη ζήτηση για ξενοδοχεία, με 10 ή 12 φράγκα τή μέρα μπορεί κανείς να βρη κάμρα σε καλό ξενοδοχείο με πολύ καλό φαγι, καμιά φορά μάλιστα και με κρασί. Τά ξενοδοχεία εκεί με όλη τή ζήτηση δέν άνεβαζουν τίς τιμές τους. Βλέπεις δέν συλλογιούνται τó κέρδος που θα κάμουν σε μια περίσταση. 'Αν οι ξένοι εύχαριστηθούν και δέν πολυξοδέψουν, θα ξαναγυρίσουν, θα στείλουν φίλους τους. Αυτό δέν τó συλλογιούνται οι δικόι μας ξενοδόχοι, κ' όταν ύπαρχη μεγαλύτερη ζήτηση, άνεβαζουν άμέσως τίς τιμές τους. 'Από τίς έφημερίδες βλέπω πώς τά ξενοδοχεία μας ήσαν φωτιά μονάχη στους 'Ολυμπιακούς άγώνες; τó αποτέλεσμα είναι που ό ξένος ή ό έπαρχιώτης θα σκεφτή καλά να ξαναπάγη εκεί.

Θυμάμαι πώς όταν ήμουν αυτού χρειάστηκε ένα πανωφόρι χοντρούτσικο. Μου κόστισε 190 δραχμές. 'Αργότερα ήμουν στην 'Αγγλία κ' έκμα ένα άλλο εκεί. Πλέρωσα 5 λίρες δηλ. με τήν τότε τιμή τής λίρας κάπου 160, με τή σημερινή 140 δραχμές. Πέρασαν δυό χρόνια, τó πανωφόρι τó 'Αθηναϊκό που ήταν καμωμένο υποθέτω με Γερμανικό ύφασμα πρσίτισε, τó 'Αγγλικό όμως είναι σαν καινούργιο. Να ή άκρίβεια που δέν βλέπει ό ντόπιος, που φωνάζει όμως στους έξω και μάλιστα τώρα που ή λίρα κοντεύει ν' αξίζει 25 δραχμές.

Τί να κάμω τόν ξεπεσμό του φράγκου όταν τó κέρδος πέγη στις τσέπες λίγων έμπόρων και όχι του κόσμου; Τώρα τί θα συμβη αν οι έμποροι μας εξακολουθήσουν τήν ίδια πολιτική, θα μας τó δείξουν οι στατιστικές του Ταχυδρομείου για τά δέματα που λαβαίνουμε άπό τó έξωτερικό και τίς έπιταγές που στέλνουμε έξω. Τελευταία είδα αύξηση σ' αυτά τά δυό και δέν άμφιβάλλω που τώρα που ξέπεσε άκόμη περισσότερο τó συνάλλαγμα οι ιδιωτικές παραγγελίες στο έξωτερικό θα μεγαλώσουν ακόμα περισσότερο. 'Ας ανοίξουν λοιπόν τά μάτια τους οι έμποροι μας.

Καλοούτι, 21. 6. 06.

ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

LE MONDE HELLÉNIQUE

Journal français bi-hebdomadaire

Directeur : S. Pappas

Bureaux 2 rue des Philhellènes

* Σημ. του «Νουμά». Τó άρθρο αυτό δημοσιεύτηκε στην «Οίκον, 'Ελλάδα» σελ. 387 (8 'Ιουλίου 1906).